

80. Latvijas Universitātes
starptautiskā zinātniskā
konference 2022

Komunikācijas zinātnes doktorantu un jauno pētnieku sekcija

LU Sociālo zinātņu fakultāte
2022. gada 28. jūnijs

ABSTRAKTI

Santa Darģe

Cilvēka personības tipa ietekme uz krīzes informācijpratību

Informācija no vairākiem avotiem var izraisīt informācijas pārslodzi, provocējot negatīvas psiholoģiskas un uzvedības reakcijas. Krīzes situāciju laikā kļūva īpaši aktuāli jautājumi par informācijas uzvedību, analizējot izmaiņas cilvēku rīcībā. Analizējot jautājumu par cilvēku informacionālo uzvedību krīzes situācijās, tiek pievērsta uzmanība arī personības iezīmju ietekmei uz informācijas meklēšanas stratēģiju un trajektoriju izvēlei. Tradicionālā pētniecības paradigma ir ierobežota, koncentrējoties uz mainīgajiem, nevis uz indivīdiem. Ārzemju literatūras pārskatā tiks pievērsta uzmanība cilvēku informacionālai uzvedībai, pamatojoties uz Personības piecu iezīmju ietekmi (*The big five personality traits*).

Māra Sprūdža

Digitalizācijas ietekme uz arhīvu uzzīņu sistēmu

Valsts pārvaldes straujā digitālā transformācija ietekmē arī arhīvu pārvaldību. E-pakalpojumu sekmīgai nodrošināšanai ir jāveic izmaiņas daudzos procesos. Tradicionālā uzzīņu sistēma – arhīvistu veidoti daudzlīmeņu apraksti, aprakstīšanas shēmas un uzskaites saraksti, nav pietiekami, lai nodrošinātu kvalitatīvu informācijas meklēšanu digitālā vide. Nepārtraukti augošais informācijas apjoms, nepieļauj manuālu detalizētu lietu un dokumentu līmeņu aprakstīšanu, resursu trūkuma dēļ. Toties tehnoloģijas, t.sk. mākslīgais intelekts ļauj izmantot daudz plašāk dažādus informācijas meklēšanas līdzekļus – pārņemot dokumentu pārvaldības procesā radītos metadatus un tos papildinot var veidot pilnvērtīgus dokumentu līmeņa aprakstus.

Marija Vorkule

Komerčiālo un regulāro ierakstu iesaistīšanās radītāja salīdzinājums: Latvijas sociālo tīklu satura autoru ierakstu kontentanalīze

Vēl joprojām Latvijas ieteikmētāji sava komunikācijā mēdz izvairīties no atklātas norādīšanas uz apmaksāto sadarbību. Jo jaunāki paši sociālo tīklu satura autori, jo izteiktākas ir problēmas. Viens no iemesliem, kāpēc ieteikmētāji nenorāda uz apmaksāto sadarbību, ir tās, ka viņi baidās no zemāka iesaistīšanās radītāja. Bet vai tās ir pamatoti? Pētījuma mērķis ir izpētīt populārāko Latvijas sociālo tīklu autoru pusaudžu (11–17 gadus vecu) vidū ierakstus laikposmā no 2020. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 1. janvārim, salīdzinot viņu komerciālo un nekomerciālo ierakstu iesaistīšanās radītāju, ka arī noskaidrot, kādām ierakstu tematikām ir lielāks iesaistīšanās radītājs.

Sarmīte Kolāte

Žurnālistu attieksme pret mediju kritiku un iespējamo attīstību nākotnē

Mediju kritika var tikt definēta kā notiekoša diskusija starp mediju pārstāvjiem un medijiem un sabiedrību par mediju lomu un kvalitāti. Šobrīd Latvijā iztrūkst kvalitatīvas mediju kritikas, tāpēc ir būtiski skaidrot iemeslus un meklēt risinājumus. Pētījumā tiek analizēta žurnālistu attieksme pret mediju kritiku, tās veidošanās apstākļiem un iespējamo attīstību. Pētījuma ietvaros tiek veikta žurnālistu aptauja kā arī padziļinātās intervijas ar mediju redaktoriem (producentiem). Iegūtie dati palīdzēs skaidrot esošo situāciju, kā arī ļaus prognozēt mediju kritikas kā žanra attīstības perspektīvu Latvijā.

Svjatoslavs Kotovs

Onkoloģiskās slimības naratīvs: maskulinitātes aspekta analīze vīriešu pieredzes stāstos

Pētījuma “Onkoloģiskās slimības naratīvs: maskulinitātes aspekta analīze vīriešu pieredzes stāstos” mērķis ir noskaidrot onkoloģiskās slimības naratīvu vīriešu pieredzes stāstos un analizēt tajos maskulinitātes aspektu. Darba teorētisko daļu veido slimības socioloģiska un antropoloģiska aspekta analīze, slimības naratīva noteicošie aspekti un tās tiek kontekstualizētas ar maskulinitātes teorijām. Dati tika iegūti veicot naratīva intervijas ar vīriešiem, kam ir onkoloģiskās slimības pieredze, savukārt datu analīzei tika izmantota naratīva pieeja un teksta psihoanalītiskā kritika. Vīriešu onkoloģijas naratīvu ir iespējams reducēt līdz 2 galvenajām tēmām: slimības pieredze konstruēšana un maskulinitātes izmaiņas. Vīrieši veido izteikti maskulinizēto stāstu par onkoloģiju, proti, tajos ir iekļauti tikai tie aspekti, ko stereotipiski varētu uzskatīt par maskulīniem. stereotipiski varētu uzskatīt par maskulīniem. Slimības pieredze tiek veidota, raugoties caur maskulinitātes prizmu, īpašu uzmanību pievēršot ķermeņa un maskulīnas identitātes izmaiņām.

Elza Lāma

“Intensive mothering” discourse in narratives pro and against the “daddy quota” in Latvia. Thematic analysis of comments in social media (2022)

Motherhood in Western civilization bows to the dominant discourse of 'intensive mothering', coined by Hays. The burden (and privilege) of childcare and domestic duties, prominently placed in its 'natural' position – on the woman's shoulders – is slowly shifting towards a more liberal and equal division between partners, also engaging the father in taking care of the household and children. However, despite benefits for the child and woman from the father/partner participating in childrearing and menial household tasks, there is still resistance and a strong position towards 'traditional' gender roles in the family – from both men and women. Therefore, in light of the new EU directive (Directive (EU) 2019/1158 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on work-life balance for parents and careers and repealing Council Directive 2010/18/EU) otherwise known as the 'daddy quota', the aim of this research is to explore the evidence and influence of the 'intensive mothering' discourse on the argumentation pro and against fathers/partners taking obligatory parental leave to stay at home with their children for 2 months. A thematic analysis of comments in the most popular Facebook group for parents in Latvia (*Atsaucīgo māmiņu forums*) in the last 9 months, regarding parental leave for the partner, shows both support and resentment towards the directive, appealing to loss of income for the family, loss of a 'special-bond' between mother and child, woman's decision rights and fear of increased 'double shift' for the mother.

Daira Āboliņa

Televīzijas pasūtījuma filmas Rīgas kinostudijas vēsturē. Kino valodas un stilistikas ģenēze

Pētījums vērsts uz konkrētu laika periodu (1966–1989.) un kino izteiksmes līdzekļu attīstību, analizējot Rīgas Kinostudijā veidotās filmas, kas tapušas pēc Maskavas Centrālās televīzijas pasūtījuma. Latvijas vecākajā kinostudijā, kura 50 gadu garumā realizēta valsts monopolu filmu ražošanā, zem viena Rīgas kinostudijas jumta, tika veidotas divu kategoriju filmas – kino filmas lielajam ekrānam un filmas pēc televīzijas pasūtījuma, kas arī tika uzņemts Rīgas kinostudijā. Nekad iepriekš nav ticis pētīts šis Rīgas kinostudijas TV filmu fenomēns kā atsevišķa parādība ar savu stilistiskās un ražošanas specifiku. Filmu piemēri liecina, ka bija izveidojusies un ideoloģiski adaptējusies spēcīga profesionālu Latvijas režisoru paaudze: Jānis Streičs, Pēteris Krilovs, Aloizs Brenčs u.c. Autore pēta formālās un mākslinieciskās atšķirības starp kino ekrānam un primāri TV ekrānam veidotajām filmām Rīgas kinostudijā. TV pasūtījuma filmām stilistikai bija raksturīgs tuvplānu, kopplānu un detaļu mērķtiecīgs pielietojums, respektējot mazā ekrāna specifiku. Tā laika filmās atrodam gan novatoriski, gan formāli risinājumi, jo īpaši runājot par divu sēriju formāta izveidi. Aktieru atlases specifika, humora elementu iekļāvums, tēze-antitēze naratīva uzbūvē, bija veids kā filmu “pārdot” pasūtītājam. Televīzijas filmas jau sākotnēji tika orientētas uz miljonos mērāmu auditoriju PSRS zonā. Padomju kultūrtelpu veidoja dažādu nāciju publika. TV pasūtījuma filmas kino valodā reflektēja savu laiku. Filmu gala rezultātu ietekmēja PSRS Centrālās televīzijas cenzūra.

Māra Birzniece

Salaspils nometnes reprezentācija ieslodzīto vēstulēs

Pētījumā iztirzātas Salaspils nometnes ieslodzīto rakstītās vēstules, analizējot komunikācijas, attiecību, dzīves apstākļu un emociju reprezentāciju, kā arī cenzūras un pašcenzūras klātbūtni. Pētījuma rezultāti liecina, ka vēstules izmantotas kā attiecību starp tuviniekiem uzturētājas, šai kategorijai veidojot lielāko īpatsvaru vēstuļu saturā, un komunikācija veidojas personiskā līmenī. Komunikācija visbiežāk veidojusies diadiska un selektīva, izmantota attīstības pieeja, sarakstē iesaistītajiem cilvēkiem mijiedarbojoties psiholoģiskajā informācijas līmenī. Vēstuļu saturā parādās informācija arī par komunikācijas traucējumiem. Objektīvi tādi vārdi kā: “viegli pagatavojami produkti”, “darbs”, “nehigiēniski apstākļi”, “higiēna”. Cenzūras un pašcenzūras klātesamība novērtēta ar cenzūras zīmogu korespondencē, kur tas parādās 24 vēstulēs. Pašcenzūra šādās vēstulēs novērojama izteikti, jo negatīva informācija par nometni parādās minimāli; pašcenzūras klātbūtni iespējams analizēt, salīdzinot vēstules, kurām cenzūras zīmoga nav – tajās izteikti parādās negatīva informācija par nometni. Pārsvārā vēstulēs izmantota pašcenzūras apspiešanas un interpretācijas tehnika.

Viktorija Tkačenko

Duālās minoritātes: Latvijas LGBT kopienas krievvalodīgo jauniešu naratīvi

Pētījuma mērķis ir noskaidrot, vai pašu LGBT kopienas krievvalodīgo jauniešu identitātes ir savstarpēji konfliktējošas, kā arī vai tās ietekmē piederības izjūtu Latvijai un viņu identitāti, dzīvojot valstī, kurā viņi pieder gan pie nacionālās, gan pie seksuālās minoritātes. Pētījuma daļā tika izmantotas divas metodes – tematiskā naratīvā analīze un kontentanalīze. Balstoties uz iegūtajiem rezultātiem, tika izdarīti secinājumi par to, vai jauniešu identitātes savstarpēji konfliktē, par jauniešu identitātes ietekmi uz piederības izjūtu Latvijai, par jauniešu pieredzi saskaroties ar stereotipiem un diskrimināciju, kā arī par jauniešu dalību krievvalodīgajā un LGBT kopienā. Pētījuma ietvaros izdarītie secinājumi sniedz padziļināto ieskatu duālo minoritāšu situācijā Latvijā, kā arī sniedz iespēju uzzināt jauniešu viedokļus un piedāvājumus esošo problēmu risināšanai. Mūsdienu Latvijā pētījumu par jauno kvīru kopieni ir pavisam maz, tāpēc darba beigās pētniekiem tiek sniegti ieteikumi intervijām ar LGBT kopienas pārstāvjiem.